

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.137/2017/7.szám

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Bohács Zsoltügyvéd által képviselt **felperes neve, felperes székhelye** szám alatti székhelyű felperesnek – a **felszámolószervezet 1. neve** (felszámolóbiztos: **felszámoló 1. székhelye**) által képviselt **I.rendű alperes neve „f.a.” I. r. alperes székhelye** szám alatti székhelyű I. r., a Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt **II.rendű alperes neve** II.rendű alperes címe szám alatti lakos II. r., **III.rendű alperes neve, III. r. alperes székhelye** szám alatti lakos III. r., a **IV.rendű alperes neve IV. r. alperes székhelye** szám alatti székhelyű IV. r., az **felszámolószervezet 2. neve** (felszámolóbiztos: **felszámolószervezet 2. székhelye**) által meghatalmazott Dr. Pajor Leventeügyvéd által képviselt **V.rendű alperes neve „f.a.” V. r. alperes székhelye** szám alatti székhelyű V. r. alperesek ellen szerződésből eredő követelés iránti perében a Szegedi Törvényszék 2016. szeptember 28. napján kelt 11.G.40.099/2013/61. sorszámu ítélete ellen a II., III., IV. rendű alperesek által 63. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a II., III. r. alpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg a felperesnek egyetemlegesen 600.000,- (Hatszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

A II., III. r. alperesek kötelesek megfizetni az államnak az illetékes adóügyi hatóság felhívására egyetemlegesen 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

Az I. r. alperes 2008. szeptember 15. napján finanszírozási kérelmet nyújtott be hitelkiváltás céljából a Lombard cégcsoporthoz 40.000.000,- Ft összegre. A X. Zrt. 2008. szeptember 15. napján adott hitelajánlata szerint a mértékadó devizanem CHF, a THM 5,2 %, a törlesztőrészletek száma 40.000.000,- Ft összegű kölcsönhöz 120, a havi törlesztő részlet összege 411.215,- Ft. Utóbb 2008. szeptember 23. napján is adott hitelajánlatot I. r. alperesnek, melyben a mértékadó devizanem szintén CHF, a THM 5,76 %, a kölcsön összege 40.000.000,- Ft, a törlesztőrészletek száma 120, a havi törlesztőrészlet összege 421.417,- Ft.

Ezt követően az I. r. alperes 2008. szeptember 28. napján a Lombard cégcsoporthoz 67.000.000,- Ft szabadfelhasználású kölcsönre nyújtott be finanszírozási kérelmet. A X. Zrt. hitelajánlatában a mértékadó devizanem CHF, a THM 6,5 %, 67.000.000,- Ft-os kölcsönösszeg visszafizetésére 120 hónap és havi 730.502,- Ft törlesztőrészlet szerepelt.

A felperesi jogelőd, a X. Zrt., mint hitelező és az I. r. alperes, mint kölcsönvevő között **1. kölcsönszerződés száma** számon 2008. október 14. napján egyedi kölcsönszerződés jött létre,

amely alapján 40.000.000,- Ft pénzkölcsönt nyújtott a hitelező az I. r. alperesnek (I.sz. szerződés). A szerződés rögzítette, hogy az I. r. alperesi kölcsönbevevő és a hitelező között 2006. november 22. napján már kölcsönszerződés jött létre, amely alapján az I. r. alperest 30.000.000,- Ft tőke és kamatai visszafizetési kötelezettsége terheli a hitelező felé, valamint 2008. március 13-án is kölcsönszerződés (**2. kölcsönszerződés száma**) jött létre, amely alapján az

I. r. alperest a szerződésben 19.000.000,- Ft tőke és kamatai visszafizetési kötelezettsége terheli a hitelező részére.

Az I. r. alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a fenti szerződéseket 2008. október 15. napjával lezárja, melynek következtében ezen értéknappal, ezen szerződésekből a X. Zrt. felé 38.777.497,- Ft visszafizetési kötelezettség terheli. Megállapodtak abban is, hogy a kölcsön összegéből a kölcsönbevevőnek a X. Zrt. felé fennálló tartozásának összegét beszámítják a szerződés alapján a részére folyósítandó kölcsön összegébe, a fennmaradó 1.222.503,- Ft-ot pedig a hitelező a kölcsönbevevő bankszámlájára folyósítja. A szerződés 10., 11. és 12. pontja szerint a THM 5,76 %, a mértékadó devizanem CHF, hitelminősítési díj nem volt. A szerződés részét képezte a **Üsz1.** (Üsz1.) üzletszabályzat.

Az I. r. alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy 2008. november 5. napjától 2018. október 5. napjáig megfizet havonta 421.417,- Ft törlesztőrészletet, az összes törlesztőrészletet a felek 50.570.040,- Ft-ban határozták meg. A kölcsönszerződést a felek opciós szerződésekkel, valamint ingatlan jelzálogszerződésekkel biztosították, illetőleg ahhoz 2008. október 14. napján a II., III., IV., V. r. alperesek készfizető kezességet vállaltak.

Az Üsz1. helyébe 2009. augusztus 1. napjával a **Üsz.1/1.** számú üzletszabályzat lépett.

Ezt a kölcsönszerződést a felek négy alkalommal módosították. A 2010. március 10-i szerződésmódosítás oka az volt, hogy az I. r. alperes a futamidő meghosszabbítását kérte 180 hónapra, valamint, hogy mentesüljön 2010. április, május és június hónapokban a díjfizetés alól. További három alkalommal a lejárt tartozást ütemezték át, így 2010. november 22. napján 1.042.113,- Ft-ot, 2011. január 4. napján 90.845,- Ft-ot, 2011. november 4. napján 285.452,- Ft-ot.

A felperes 2012. szeptember 19. napján felszólító levelet küldött alpereseknek azzal, hogy 223.812,- Ft hátralékot 2012. október 5. napjáig fizessenek meg azzal, egyébként a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondja. 2012. október 9. napján a felperes ismételt felszólította az alpereseket, hogy 2012. október 29. napjáig teljesítsenek 171.593,- Ft-ot azonnali hatályú felmondás terhével.

A felperesi jogelőd, a X. Zrt. és az I. r. alperes, mint kölcsönbevevő 2008. november 6. napján **kölcsönszerződés 3. száma** számon újabb egyedi kölcsönszerződést kötöttek, mely alapján a kölcsönbevevő számára a hitelező 67.000.000,- Ft pénzkölcsönt nyújtott (II. sz. szerződés). A szerződés részét képezte a **Üsz2.** számú üzletszabályzat (Üsz2.). A szerződés szerint a THM 6,56 %, mértéke devizanem CHF, hitelminősítési díj nem volt.

Az I. r. alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy 2008. december 5. napjától 2018. november 5. napjáig havonta 730.502,- Ft törlesztőrészletet fizet, az összes törlesztőrészlet összegét a felek 87.660.240,- Ft-ban határozták meg.

A kölcsönszerződés biztosítására a felek opciós, illetőleg ingatlanjelzálog szerződést kötöttek, valamint a II., III., IV. és V. r. alperesek a kölcsönszerződéshez 2008. november 6. napján írásban készfizető kezességet vállaltak.

Ez a kölcsönszerződés is módosításra került az I. r. alperes kérelmére négy alkalommal (2010. május 10., 2010. november 22., 2011. január 4., 2011. november 4.). A szerződés módosításokkal a szerződő felek a fizetési kötelezettséget átütemezték, a havi törlesztőrészletet módosították. A módosítás oka 2010. május 10. napján az volt, hogy az I. r. alperes a szerződés futamidejének 180 hónapra történő meghosszabbítását kérte, illetve, az hogy 2010. április, május, június hónapban mentesüljön a díjfizetés alól. A 2010. november 22-i szerződésmódosítással 1.741.871,- Ft, a 2011.

január 4-i szerződésmódosítással 119.480,- Ft, míg a 2011. november 4-i szerződésmódosítással 607.181,- Ft lejárt tartozást ütemeztek át a felek.

A felperes 2012. szeptember 19. napján szólította fel az alpereseket, hogy 2012. október 5. napjáig fizessenek meg 547.275,- Ft hátralékot. 2012. október 9. napján felperes ismételt felszólította az alpereseket, hogy azonnali hatályú felmondás terhével 2012. október 29. napjáig fizessenek meg 388.212,- Ft-ot.

A felperes 2012. december 13. napján az I. és II. kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta és felszólította az alpereseket, 8 napon belül fizessenek meg az I. sz. szerződésből eredően 54.894.629,- Ft-ot, a II. sz. szerződésből eredően 87.766.746,- Ft-ot, azaz mindösszesen 142.661.375,- Ft-ot. Az azonnali hatályú felmondást az I. r. alperes 2013. január 4. napján vette kézhez.

A felperes 2013. március 28. napján fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmében 140.625.724,- Ft tőke és járulécai megfizetésére kérte egyetemlegesen kötelezni az alpereseket, akik azzal szemben ellentmondással éltek, vitatták a követelés jogalapját és összegszerűségét is.

Az I. r. alperes 2016. június 10. napján került felszámolás alá, felszámolási eljárásába összesen 169.122.582,- Ft összeg erejéig a I. és II. szerződésből eredő igényét hitelezői igényként a felperes 2016. július 1. napján a felszámolónak bejelentette.

Az V. r. alperes 2015. december 16. napján került felszámolás alá, felszámolási eljárásába a felperes a I. és II. sz. szerződésből eredő követelését 168.452.445,- Ft összegben jelentette be a felszámolónak 2016. január 20. napján.

A felperes keresetében kérte, a bíróság kötelezze az alpereseket, egyetemlegesen fizessenek meg a részére 140.625.724,- Ft tőkét, valamint 1.235.672,- Ft után 2012. december 14. napjától 2013. március 27. napjáig, 52.972.045,- Ft után 2013. március 28. napjától a kifizetés napjáig, 2.025.566,- Ft után 2012. november 20. napjától 2013. március 27. napjáig, 87.653.679,- Ft után 2013. április 28. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát. Keresetét jogelőde és az I. r. alperes között létrejött CHF - alapú I. és II. sz. kölcsönszerződésekre alapította azzal, hogy azokat felmondta, és a II. - V. r. alperesek ezen szerződésekhez készfizető kezességet vállaltak. A felperes az alpereseket nem tekintette fogasztónak.

Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Hivatkoztak arra, hogy a szerződések semmisek, mert jóerkölcsbe, illetve a Hpt. 210. § (2) bekezdésébe ütköznek, mert nem tartalmazzák a kamatot, késedelmi kamatot, valamint az árfolyamrész mértékét. A felperes nem nyújtott megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázatról, az árfolyamváltozások törlesztőrészletre és tőkeösszegre gyakorolt hatásáról és arról, hogy a CHF alapú kölcsönben kettős árfolyamkockázat rejlik. A szerződéseket jogszabály megkerülésével kötötték, mert a felperesnek pénzváltásra nem volt engedélye. Közérdekű perben megállapításra került, hogy a **Üsz1.** üzletszabályzat (Üsz.1.) egyes szerződési feltételei érvénytelenek. A garanciaszerződések (kezesi szerződések) érvénytelenek, mert a kölcsönszerződés is érvénytelen, illetőleg a garanciaszerződések 2. pontja a Ptk. 273. § (1) bekezdésébe ütközik. Hivatkoztak továbbá arra is, hogy a felperes félretájékoztatta, illetve tévesen tájékoztatta őket a THM mutatóról, ezzel tévedésbe ejtette, illetőleg megtévesztette őket.

Az alperesek a felperes és az I. r. alperes között 2010. szeptember 30. napján létrejött együttműködési megállapodásból eredő követelés beszámítását kérték.

A szerződések elszámolását LIBOR kamattal kérték. A mértékadó devizanem CHF, mint szerződési feltétel érvénytelen. Kamatként a felperes nem kérhet árfolyamváltozást, azt nem számíthat fel a

kockázatfeltáró nyilatkozat, valamint a tájékoztatás hiánya miatt. Hivatkoztak az árfolyamrés tisztességtelenségére is. A szerződések nem felmondással, hanem előtörlesztéssel szűntek meg, a felperes jogszerűtlenül mondta fel a kölcsönszerződéseket.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 50.451.775,- Ft tőkét és ennek 2013. március 23. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát, 883.000,- Ft lejárt késedelmi kamatot, valamint 83.563.852,- Ft tőkét és ennek 2013. március 28. napjától járó késedelmi kamatát 2.085.659,- Ft késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Rögzítette, a felperesi jogelőd és az I. r. alperes között a Ptk. 523. § (1) – (2) bekezdése szerinti bankkölcsön szerződések jöttek létre, melyekre a Ptk. mellett speciális, kógens szabályokat a Hpt. tartalmazott. A Hpt. II. sz. melléklet III/5. pontja szerint csak a természetes személy részére nyújtott kölcsön fogyasztási kölcsön, ezért az I. r. alperes, mint jogi személy által kötött kölcsönszerződések nem fogyasztási szerződések. Ezen túl I. r. alperes gazdasági tevékenysége körében kötötte a kölcsönszerződéseket, így a Ptk. 685. § d) és e) pontja alapján fogyasztónak, a kölcsönszerződések pedig fogyasztói kölcsönszerződésnek sem minősülnek.

Az I. r. alperes az üzletszabályzatokat, valamint a hirdetményeket cégszerűen aláírta, a kölcsönszerződések aláírásával elismerte, hogy az üzletszabályokat átvette, megismerte, magára nézve kötelezőnek ismerte el, ezért azok a szerződés részévé váltak (Ptk. 205/A. § (1), és 205/B. § (1) bekezdése).

A 6/2013. PJE 1) és 2) pontjára utalással azt is megállapította, hogy a felperes és az I. r. alperes által kötött bankkölcsönszerződések devizaalapú kölcsönszerződések voltak.

A Hpt. 210. § (2) bekezdése szerint, amennyiben az ott felsorolt minimális tartalmi elemekben a szerződéskötő felek nem állapodnak meg, a szerződés nem jön létre.

Az egyedi kölcsönszerződések az ügyleti kamat mértékére a hitelminősítési díj kivételével, az egyéb költségekre és díjakra, az árfolyamrés mértékére, a késedelmes teljesítés jogkövetkezményeire vonatkozóan rendelkezést nem tartalmaznak. Az Üsz1. I/12c., I/13a), az Üsz2. I/19c), I/25a) pontja határozza meg a mértékadó kamatlábát és a mértékadó kamatláb hatályos referencia értékét. Az Üsz1. I/10. és az Üsz2. I/15. pontja határozza meg, mit kell érteni törlesztő részlet alatt, ez pedig az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott esedékességekhez tartozó tőke, valamint kamattörlesztési kötelezettség együttes összege. Mindebből az a következtetés vonható le, hogy az összes törlesztőrészletből levonva a tőke összegét, kiszámítható a teljes futamidőre vonatkozó összes kamat, ebből a szerződéskötés napján érvényes ügyleti kamat meghatározható az Üsz1. III/4., az Üsz2. IV/3. pontjában írt képlet alapján.

A mértékadó kamatláb, mint referencia kamatláb nem azonos a szerződés ügyleti kamatával. Az ügyleti kamat részben a referencia kamatlábból, utóbbi ez esetben három havi, illetve hat havi LIBOR üzletszabályzat szerinti hatályos referencia értékéből és azon felül egyéb kamatelemekből áll, amelyet sem a szerződés, sem az üzletszabályzat nem nevesít. A kölcsönszerződések változó kamatozásúak, a kamat változó részét az Üsz1. I/17a., az Üsz2. I/27a. pontja alapján a mértékadó kamatláb pénzpiacra bekövetkezett 5 %-os értékének változása adja. Az Üsz1. IV/7., az Üsz2. VI/7. pontja rendelkezik arról, hogy a hirdetmény szerinti költségeket a kölcsönbe vevő köteles megtéríteni, azaz a kölcsönszerződéssel kapcsolatos költségeket és díjakat a mindenkor hatályos hirdetmény tartalmazza a hitelminősítési díj kivételével, mert azt már az egyedi szerződésekben a felek meghatározták.

A késedelmes teljesítéshez fűződő jogkövetkezmények, a késedelmi kamat mértéke is az Üsz1. VII/2., a hirdetmény 7. pontja, az Üsz2. IV/6., a hirdetmény 8. pontjában találhatóak. Az Üsz1. I/17b., I/16., az Üsz2. I/23. és I/27b. pontjai határozzák meg a felperes árfolyamrésszel kapcsolatos fizetési kötelezettségét.

Utalt a Ptk. 215. § (1) és (3) bekezdésére, a Kúria 6/2013. PJE 1. pontjához fűzött indokolásra, és hangsúlyozta, hogy az átszámítás nem jelent pénzváltást, csupán a folyósított összegnek, illetve a törlesztett összegeknek a teljesítéskori árfolyam alapján történő kiszámítását. A felperes pénzváltási tevékenységet nem végzett, ezért e tekintetben a PSZÁF engedélyére sem volt szükség.

Nem fogadta el az alperesek azon hivatkozását sem, hogy a felperes nem nyújtott megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázatról, illetőleg arról, hogy a CHF alapú kölcsönben kettős árfolyamkockázat rejlik. A szerződések részét képező Üsz1. IV/6. és az Üsz2. VI/6. pontjában az I. r. alperes ugyanis a megfelelő tájékoztatást megkapta. A szerződések és az ahhoz kapcsolódó üzletszabályzatok pontos átolvasása és értelmezése mellett egyértelműen megállapítható, hogy a CHF alapú kölcsönszerződések árfolyamkockázattal járnak és az árfolyamkockázatnak nincs felső határa, az Üsz1. I/17b. és az Üsz2. I/27b. pontjaiból annak mértéke állapítható meg.

Az I. r. alperes tévedésre történő hivatkozásával kapcsolatban utalt a Ptk. 210. § (1) és (4) bekezdésére, valamint arra, hogy a szerződések megkötésekor hatályos 41/1997. (III.05.) Korm.rendelet (THM rendelet) 1. § (1) bekezdése, (2) bekezdés c) pontja szerinti célja, hogy meghatározott betéti és hitelszerződések, illetve értékpapírügyletek tekintetében az ügyfelek megfelelő tájékoztatást kapjanak, biztosítva legyen a különböző ajánlatok összehasonlíthatósága. A rendelet hatálya kiterjed a THM számítására vonatkozó rendelkezéseket illetően a pénzügyi intézményekre. Az 1. § (4) bekezdés szerint a THM számítására és közzétételére vonatkozó leírásokat a pénzügyi intézmények által folyósított 3 hónapnál hosszabb lejáratú rendelkező, a Hpt. 2. sz. melléklet III/13. pontjában meghatározott lakossági kölcsönök esetén kell alkalmazni. Miután a perbeli szerződések nem lakossági fogyasztási kölcsönszerződések, arra a THM rendeletet alkalmazni nem kell. Az Üsz1. I/19. pontjában szereplő meghatározás, illetőleg az Üsz2. I/34. pontjában a definíció utal a THM rendeletre, illetőleg arra, hogy a THM a különböző ajánlatok összehasonlítására, az ügyfél megfelelő tájékoztatására szolgál. A szerződésben rögzített THM egyébként csak a szerződéskötésig felmerülő költségeket, illetve kamatot tartalmazza, ennek megfelelően került megszövegezésre az Üsz2. I/34. pontja. Mindezek alapján a szerződések tévedésbe ejtés címén történő megtámadása alaptalan.

A megtévesztés a megtévesztő fél részéről szándékos magatartást feltételez, a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, hogy a felperes szándékos magatartásával az I. r. alperest a szerződéskötés kapcsán megtévesztette és ezzel vette rá a szerződések megkötésére, ezért az erre alapított megtámadást is elutasította.

A „mértékadó devizanem: CHF” rendelkezés annak kifejezése, hogy a szerződő felek devizaalapú kölcsönszerződést kötöttek. Az a körülmény, hogy az összes törlesztőrészlet, valamint az egyes törlesztőrészletek összegei CHF összegben nem kerültek feltüntetésre, a szerződések érvényességét nem érinti.

Az árfolyamrész tisztességtelenségével kapcsolatban utalt a Kúria 2/2014. PJE határozat 3. pontjára, valamint a 2014. évi XXVIII. törvény 3. § (1) bekezdésére.

Az árfolyamrész alkalmazása függetlenül attól, hogy az I. r. alperes fogyasztó vagy sem, tisztességtelen, miután azzal szemben nem áll szolgáltatás. Az I. r. alperes nem fogyasztó, e szerződési feltételt a Ptk. 209/A. § (1) bekezdése alapján megtámadhatja, és bár a megtámadás a Ptk. 236. § (1), (2) bekezdés c) pontjában meghatározott határideje eltelt, azonban a Ptk. 236. § (3) bekezdése alapján a szerződésből eredő követeléssel szemben kifogás útján megtámadási jogát érvényesíthette.

Rögzítette azt is, hogy a II. - V. r. alperesek az I. r. alperes által kötött kölcsönszerződésekben írásban készfizető kezességet vállaltak, a garancia szerződésnek nevezett kezési szerződések 2. pontjának második fordulója, második tagmondata a Ptk. 273. § (1) bekezdésébe ütközik, ezért az a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján mint jogszabályba ütköző szerződési kikötés érvénytelen. Egyebekben a kezési szerződések nem érvénytelenek.

A devizaalapú kölcsönszerződések tehát érvényesek, kivéve az árfolyamrésre vonatkozó rendelkezést, valamint az Üsz1. közérdekű perben hozott döntés szerint érvénytelen rendelkezései közül a jelen perben releváns VII/1a, b., illetőleg X. pontját.

Ezen szerződési feltételek tisztességtelenségét a bíróság csak a fogyasztói szerződésekben alkalmazott általános szerződési feltételek kapcsán állapította meg. A VII/1a., b. pontok tisztességtelenségének indoka az volt, hogy az üzletszabályzatokhoz kapcsolódó egyedi szerződések tipikusan hosszútávú jogviszonyok. Az a) pont lehetőséget ad felperesnek, hogy jelentős összegű kötelezettség teljesítését követően vagy már a szerződés futamidejének elején egyetlen mulasztás esetén a hitelező által meghatározandó póthatáridő mellett, vagy a b) pont esetén a teljesítésre való előzetes felszólítás és póthatáridő biztosítása nélkül a legsúlyosabb jogkövetkezményt alkalmazza a fogyasztóval szemben, ezért e két feltétel a 18/1999. (II.05.) Korm.rendelet (Kr.) 1. § (1) bekezdés a) pontjába ütközik. A Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.961/2014/3. sorszámu ítéletében azt is kifejtette, hogy az azonnali hatályú felmondási jog biztosítását indokoltta tevő súlyos szerződésszegés szintjét elérő mulasztásként a két egymást követő törlesztési kötelezettség elmulasztása értékelhető, feltéve, hogy a kölcsönadó a második alkalommal beálló fizetési késedelmet követően legalább 15 napos póthatáridő tűzésével felhívja a kölcsönbe vevőt a teljesítésre, a póthatáridő eredménytelen elteltének jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett.

A Szegedi Ítéltábla az üzletszabályzat egyoldalú módosítását lehetővé tevő szerződési feltétel kapcsán kifejtette az érintett üzletszabályzati pont érvénytelenségét, mert e kikötés az üzletszabályzat teljes körű módosítására jogosítja fel az alperest, holott ez a jog a Hpt. 210. § (3) és (4) bekezdése alapján kizárólag a kamat, díj és egyéb szerződési feltétel egyoldalú módosítására ad lehetőséget a pénzügyi intézmények számára és csak meghatározott feltételek alapján.

Ezen indokokra figyelemmel, függetlenül attól, hogy jelen perben az I. r. alperes fogyasztónak nem minősül, e szerződési feltételeket tisztességtelennek, érvénytelennek minősítette, azaz e szerződési feltételek az alperesekre nézve kötelezettséget nem jelentenek.

Az elszámolás szempontjából e szerződési pontok közül csak a X.-nek van jelentősége annak eldöntésénél, hogy a **Üsz1.** üzletszabályzat, valamint a szerződéskötéskor hatályos hirdetmény helyébe új üzletszabályzat és új hirdetmény lépett-e. Ennek kapcsán utalt a Hpt. 210. § (3), (4) bekezdésére az Üsz. I/23. pontjára, az Üsz2. I/37. pontjára, melyből következően a mindenkor hatályos hirdetmény szerinti költségeket és díjakat kellett az elszámoláskor figyelembe venni.

Érvénytelen továbbá a garancia szerződések 2. pontjának második fordulata, második tagmondata.

Az érvénytelen szerződési feltételek közül tehát az elszámolással csak az árfolyamrés tisztességtelensége áll összefüggésben. Az árfolyamrés a következő elvek mentén számolta el. Utalt a Ptk. 239. § (1) bekezdésére arra, hogy a felek a szerződést a árfolyamrés, mint érvénytelen rész nélkül is megkötötték volna, így az árfolyamrés érvénytelensége miatt az egész szerződés nem dől meg. Utalt továbbá a Ptk. 237. § (2) bekezdés második fordulatára, mely szerint az érvénytelen szerződést érvényessé lehet nyilvánítani, ha az érvénytelenség oka megszüntethető. Ezekben az esetekben rendelkezni kell az esetleg ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás visszatérítéséről. Az érvénytelenség jogkövetkezményeivel kapcsolatban az 1/2010. (VI.28.) PK. vélemény 5. pontjára hivatkozott.

A felperes, bár vitatta az árfolyamrés tisztességtelenségét, azonban perbeli nyilatkozataiból megállapítható, hogy akarata az érvénytelenségi ok kiküszöbölésére, a szerződés érvényessé nyilvánítására irányult. A felek között hosszú ideje fennálló jogviszony, valamint az a körülmény, hogy az I. r. alperes szerződéskötési akarata is devizaalapú szerződés megkötésére irányult, ezért az elszámolás nem tehető forint alapúvá, azt támasztja alá, hogy az árfolyamrés érvénytelensége miatti részbeni érvénytelenség érvényessé nyilvánítással küszöbölhető ki (6/2013. PJE határozat 4. pontja). Utalt még továbbá a Kúria 2/2014 PJE határozatának 3. pontjára is azzal, hogy bár az a fogyasztói kölcsönszerződésekre vonatkozik, azonban nem fogyasztói szerződések esetén is tisztességtelen az árfolyamrés alkalmazása, ezért a jogkövetkezmények körében az analóg módon alkalmazható.

Az árfolyamrés tisztességtelenségéből eredő részleges érvénytelenséget akként küszöbölte ki, hogy mindkét szerződés vonatkozásában a teljes szerződéses időtartamra az árfolyamrést eredményező szerződési feltételek helyett az MNB által meghatározott hivatalos devizaárfolyamon számolta el szakértő bevonásával a felek fizetési kötelezettségeit.

Az alperesek hivatkoztak arra is, a felmondás nem volt jogszerű, mert referencia kamattal számolva, és az árfolyamváltozás felszámítása nélkül a szerződések előtörlesztéssel megszűntek, azaz a felmondáskor az I. r. alperesnek nem volt lejárt tartozása.

E körben az elsőfokú bíróság ítélete utalt arra, hogy a mértékadó kamatláb, mint referencia kamatláb nem azonos a szerződések ügyleti kamatával, az ügyleti kamat részben a referencia kamatlábból, jelen esetben a három, illetve hat havi LIBOR üzletszabályzatok szerinti hatályos referencia értékéből és azon felül egyéb kamatelemekből áll. A kölcsönszerződések változó kamatozásúak, a kamat változó részét a mértékadó kamatláb pénzpiacra bekövetkezett %-os értékének változása adja. Miután nem a mértékadó kamatlábat tekintette ügyleti kamatnak, ezért a kölcsönszerződések referenciakamatokkal történő elszámolására vonatkozó alperesi kifogást elutasította. Alaptalannak ítélte azt az érvelést is, hogy az I. r. alperes nem köteles viselni a kölcsönszerződések árfolyamkockázatát, miután az ezzel kapcsolatos tájékoztatást nem kapta meg. Miután az I. r. alperes a megfelelő tájékoztatást megkapta, ezért az árfolyamkockázatot miután azt kifejezetten vállalta, viselni köteles.

Szakértő bevonásával vizsgálta, hogy a felmondás időpontjában az I. r. alperesnek volt-e lejárt tartozása, azaz jogszerűen került-e sor a szerződések felmondására. Utalva a Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontjára rögzítette, hogy jelen esetben mindkét szerződés kapcsán a felperes két alkalommal hívta fel az I. r. alperest a teljesítésre, a második alkalommal hosszabb határidőt adva a hátralékos összeg megfizetésére. Ennek ellenére az I. r. alperes fizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért a felperes jogszerűen mondta fel mindkét kölcsönszerződést.

Vizsgálta, az árfolyamrés elszámolását követően is fennáll-e a szerződés azonnali hatályú felmondásának feltétele, azaz az árfolyamrés elszámolását követően megállapítható-e, hogy az I. r. alperes súlyos szerződésszegést követett el. Az elszámolásnál figyelembe vette, hogy mindkét szerződés módosítására került sor négy alkalommal hasonló indokok miatt, mindegyik azonban nem került volna sor, vagy más alkalommal, ha az adott időpontban az I. r. alperesnek nem állt fenn meghatározott összegű hátraléka. Ezért a szerződésmódosításokat az elszámolás során külön kezelte, és nem vette figyelembe a felmondás jogszerűségének megállapítása körében.

Az 50. sorszám alatti szakértői véleményből megállapíthatóan az I. r. alperesnek az I. sz. kölcsönszerződésből a felmondás napján fennálló tartozása 256.754,- Ft volt, az elkülönítetten kezelt tartozásból eredő kamattartozása 24.604,- Ft, míg a II. sz. szerződésből eredő tartozása a felmondás napján 474.094,- Ft, az elkülönítetten kezelt tartozás 55.084,- Ft kamattartozás. Mindezekből következően a felperes jogszerűen gyakorolta a felmondás jogát még akkor is, ha az árfolyamrés miatti érvénytelenség körében a teljes szerződéses időszakra a felek fizetési kötelezettségei átszámításra kerülnek.

A felmondás jogszerűségére tekintettel az alábbiak szerint számolt el szerződésenként.

Az I. számú kölcsönszerződés kapcsán:

A felmondás napján fennálló tartozás 256.754,- Ft volt, az egy összegben esedékessé vált lejáratott tőketartozás 46.676.314,- Ft. A kintlévőségi eljárás díja a 2009. augusztus 1-től hatályos hirdetmény 5/a. pontja alapján a tőketartozás 5 %-a, azaz 1.743.376,- Ft, a 2013. január 28-i kompenzálás 1.922.524,- Ft, mindösszesen 49.753.860,- Ft.

Az elkülönítetten kezelt tartozás 2013. január 4. napján 697.915,- Ft.

A 49.753.860,- Ft után számítandó késedelmi kamat 2013. január 28. napjától 883.000,- Ft lejárt késedelmi kamat.

A felperes a felmondást megelőzően lejárt tartozása közül felszámított 57.724,- Ft vagyonbiztosítási díjat, a 2012. június, augusztus, szeptember hónapra esedékes szerződéskezelési díjakat 870.000,- Ft

összegeben, a 2012. szeptember 19-i figyelmeztető levél díját 5.700,- Ft összegben, a felmondás napját követően esedékessé vált követelések közül 2012. október, november havi kezelési díjat 600,- Ft összegben, a 2012. október 9-i figyelmeztető levél díját 5.700,- Ft összegben. Ezen tételek a szerződés felmondását megelőző időszakra vonatkoznak, azt a szakértő az 50. sorszám alatti szakértői vélemény 2. sz. mellékletében elszámolta, azok ismételt felszámítására azért nincs mód. A szakértő által 2013. május 6. napjától 2015. április 30. napjáig 8 alkalommal felszámított vagyonbiztosítási díjat a felszámolásnál figyelmen kívül hagyta, mert arra vonatkozóan a felperes kereseti kérelme nem terjedt ki.

A II. számú kölcsönszerződést az alábbiak szerint számolta el:

A felmondás napján fennálló folyószámla egyenleg 479.094,- Ft, a felmondással esedékessé váló tartozás 78.895.649,- Ft, a kintlévőségi eljárás díja a tőketartozás 5 %-a, 2.978.736,- Ft, mindösszesen 82.353.479,- Ft.

A 2013. január 4. napján elkülönítetten kezelt tartozás 1.204.583,- Ft.

Felperes felszámította a felmondás napján lejárt fizetési kötelezettségek között a kölcsön fedezetül szolgáló ingatlanok vonatkozásában felmerült vagyonbiztosítási díjat 54.684,- Ft, a 2012. augusztus, szeptember és októberre esedékes szerződéskezelési díjat 900,- Ft összegben, azonban ezeket a tételeket az 50. sorszám alatti szakértői vélemény 6. sz. melléklete már elszámolta, ezért ismételt felszámításukat mellőzte.

A felperes kérte a 2012. november hónapra esedékes 300,- Ft összegű szerződéskezelési díj elszámolását, melyből 210,- Ft-ot a szakértő elszámolt, ezért 90,- Ft-ot kellett elszámolni és a 2012. október 9. napján kelt figyelmeztető levél 5.700,- Ft-os díját figyelembe venni.

Az 50. sorszám alatti szakértői vélemény 8. oldalának első táblázatában a szakértő által vagyonbiztosítás címén beállított összegeket se vette figyelembe, mert arra a felperes kereseti kérelmet nem terjesztett elő.

A per alatt az I. és V. r. alperesek felszámolás alá kerültek, a felperes ezen felszámolási eljárásokban a hitelezői igényét bejelentette. A II., III., IV. és V. r. alperesek az I. r. alperes tartozásáért készfizető kezességet vállaltak.

Az alperesek beszámítási kifogását elutasította, mert 6. sorszám alatti jegyzőkönyvbe foglalt felhívás és figyelmeztetés ellenére sem munkálták ki annak jogalapját, nem jelölték meg összecszerúságát, és azt sem, hogy pontosan mekkora összeg beszámítását kérik, nem csatolták a beszámítási kifogás jogalapjának és összecszerúságának alátámasztására vonatkozó okirati bizonyítékaikat sem.

Az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésükben a II., III., IV. r. alperesek annak megváltoztatásával a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérték.

Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta megvizsgálni, hogy a kezések igényérvényesítési lehetősége a főkötelezettel szemben érvényesíthető volt-e az első jogcselekmény megtételekor (1/2010.PJE., 10/2012.PED.). Az elsőfokú ítélet rögzítette, hogy a felperes hitelezői igényét az adóssal szemben bejelentette, azonban a kezéseknek már megszűnt az igényérvényesítési lehetősége a főkötelezettel szemben. A felperes a kezésekkel szemben már nem terjeszthet elő marasztalási keresetet (1/2010. (PJE), ezért elsődlegesen a II., III., IV. és V. r. alperesek vonatkozásában a per megszüntetését, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérték.

A felmondással kapcsolatban hangsúlyozták, az nem tartalmazta a keresetben utólag magyarázott felmondási okokat, melyek eredendően is tisztességtelenek a felperes üzletszabályzatában, amelyek érvénytelenségére semmisségi kifogás útján a Ptk. 236. § (3) bekezdése alapján határidő nélkül hivatkozhatnak.

Bár az elsőfokú ítélet megállapította, hogy az Üsz. VII/1., a), b) pontjai tisztességtelenek, azonban a szerződés felmondását jogszerűnek tekintette, nem vonta le az érvénytelenség jogkövetkezményét, azt, hogy érvénytelen szerződési feltételekre jogszerű felmondást alapítani nem lehet.

Önállóan is jogszerűtlen a felmondás, mert a jogszabályok megkerülésére irányul (Ptk. 200. § (2) bekezdése). Jogszabály határozza meg a felmondás szabályait, azaz, ha megállapítható, hogy mely szerződési feltétel megszegése következett be. A felmondás, mint egyoldalú nyilatkozat semmilyen felmondási okot nem rögzített. A felmondásban minden, a jogszabályban a szerződésekre előírt feltételt rögzíteni kellett volna. A Ptk. 321. § alapján a felmondásnak a szerződésen kell alapulnia, melyet a felperes velük elmulasztott közölni. E körben hivatkoztak a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.823/2015/11. számú ítéletére, mely szerint nem jogszerű az a felmondás, amely valótlan, a hitelezőt meg nem illető kintlévőségi adatokat tartalmazó felszólításon alapul. A Ptk. 321. § (1) bekezdése szerint a jogszerű felmondásnak a perbeli esetben a szerződésen kellett volna alapulnia. Felperes elmulasztotta azt a nyilatkozatot, ami szükséges ahhoz, hogy teljesíteni tudjanak, melyből következően alperes a Ptk. 200. § b) pontja szerint késedelembe esett, ami a Ptk. 303. § (3) bekezdése szerint a kötelezett egyidejű késedelmét, ekként a felmondás jogszerűségét kizárja.

Utaltak az új Ptk. 6:140. § (2) bekezdésére, amely szerint a jogosult nyilatkozata érvényességéhez köteles megjelölni a felmondás okát, míg a Ptk. 302. § b) pontja szerint a jogosult késedelembe esik, ha elmulasztja azokat a jognyilatkozatokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a kötelezett megfelelően teljesíteni tudjon.

A felperes ezzel a jognyilatkozattal késedelembe esett, mert jelen peres eljárásban jelölte meg az egyébként is jogszerűtlen felmondási okokat.

A Ptk. 6:156. § (2) bekezdése és a Ptk. 303. § (3) bekezdése szerint a jogosult késedelme a kötelezett egyidejű késedelmét kizárja.

Az I. r. alperesi adós késedelembe nem volt, de ettől függetlenül, ha abban lett volna, akkor is olyan súlyú jognyilatkozati hibában szenved a szerződést megszüntető okirat, amely nem válthatja ki a hozzá fűződő joghatást.

Ha a pénzügyi intézmény nem tartja be a jogszabályi előírásokat, a felmondás nem lehet jogszerű.

Érvénytelen szerződés felmondására a Ptk. 198. §-a alapján a felperes jogot nem alapíthat és követelést sem érvényesíthet, mert nincs olyan okirat, amely érvényesen megszüntette a kötelező írásbeli alakhoz kötött pénzügyi szolgáltatási szerződést, emiatt nem is tehetett volna lejárttá az adóssal szemben követelését. Ez nem jelenti azt, hogy érvényes felmondás alapján a felperesnek nem lehet követelése.

Sérrelmezték továbbá, az elsőfokú bíróság meg sem vizsgálta, hogy egy havi törlesztőrészletet el sem érő tartozás miatt jogszerűen meg lehet-e szüntetni egy teljes kölcsönügyletet.

Az egyik szakértői vélemény alapján az ítélet rögzítette, hogy a felmondás napján a **1. kölcsönszerződés száma.** számú szerződésből eredően fennálló tartozás 256.754,- Ft és 24.604,- Ft volt az egyhavi törlesztőrészlet 421.417,- Ft **3. kölcsönszerződés száma** számú szerződésből eredő tartozás pedig 479.094,- Ft és 55.084,- Ft. Az ítéletben kimutatott tartozások még az egy havi tartozást sem érték el. Ezen hátralékok miatt még jogszerű indokok alapján sem lehet helye felmondásnak, mert nem történt szerződésszegés, nemhogy súlyos szerződésszegés.

Megjegyezték, az elsőfokú ítélet nem adta annak érdemi indokát, hogy mi alapján fogadta el a második szakértői véleményt, mert az első még ilyen mértékű felmondáskor lejárt tartozást sem rögzített, sőt túlfizetést állapított meg.

A szerződés egyoldalú megszüntetése csak súlyos szerződésszegés, a hitel visszafizetésének tényleges, valós veszélyeztetettsége esetén alkalmazható (BDT2011.2571.).

A felperes kereseti követelése összecszerűségében sem kimunkált, nem volt két egyforma adatot tartalmazó kimutatása, valójában a szakértőtől várta el, hogy helyette kimunkálja a marasztalási összecszerűségét. A felperes különböző jogcímenek követelt tartozását így nem támasztotta alá.

Az elsőfokú bíróság a IV. r. alperes fellebbezését 2017. április hó 13. napján jogerőre emelkedett 77. számú végzésével hivatalból elutasította.

A II.-III. r. alperesek fellebbezése **nem alapos**.

A felperes jogelődje, mint hitelező és az I. r. alperes, mint adós között 2008. október 14-én (I.) és 2008. november 6. napján (II.) devizaalapú, változó kamatozású, nem fogyasztói kölcsönszerződések jöttek létre, melyek teljesítéséhez kapcsolódóan a II.-V. r. alperesek készfizető kezességet vállaltak.

Az alperesek a I. és II. sz. devizaalapú kölcsönszerződések érvénytelenségére, illetve részleges érvénytelenségére (egyes szerződési feltételek tisztességtelensége) hivatkoztak érdemi ellenkérelmükben. Az ítéletábla az elsőfokú bíróságnak a devizaalapú kölcsönszerződések érvénytelenségével kapcsolatos döntésével egyetért, így azzal is, hogy csupán az árfolyamrész tisztességtelensége állapítható meg, mert amögött a felperes részéről tényleges gazdasági tevékenység, pénzváltás nem volt. Azt is helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy ezzel kapcsolatban az alperesek igényüket megtámadási kifogásként, a Ptk. 236. § (1) bekezdése szerinti egy éves megtámadási határidőt követően is érvényesíthették, figyelemmel a Ptk. 236. § (3) bekezdésében írtakra.

A II.-IV. alperesek fellebbezésükben elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy az 1/2010. PJE határozat szerint a felperes velük, mint készfizető kezesekkel szemben már nem jogosult igényérvényesítésre, ezért elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását kérték.

Kétségtelen, hogy a kezesek a Ptk. 273. § (1) bekezdés alapján érvényesíthetik azokat a kifogásokat, amelyeket a kötelezett érvényesíthet a jogosulttal szemben. Az 1/2010. PJE határozat szerint azonban, a jogosult által a készfizető kezes ellen a főkötelezettel szemben bekövetkező jogvesztést megelőzően indított perben a készfizető kezes a készfizető kezesség jogi jellegével ellentétes kifogásokra nem hivatkozhat, így nem hivatkozhat a főkötelezettel szemben annak folytán bekövetkezett jogvesztésre, hogy a jogosult a követelését a főkötelezettel szemben indult felszámolási eljárásban határidőn belül nem érvényesítette. A felszámolási eljárásban bekövetkező jogvesztés az ellene ezt megelőzően indított perben a készfizető kezest a teljesítés alól nem mentesíti, mert a jogvesztést saját szerződésszerű magatartásával (a jogosult követelésének teljesítésével) elháríthatta volna.

A főkötelezettel szembeni igényérvényesítés kapcsán a felszámolási eljárást is szabályozó 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 37. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az (1) – (2) bekezdésben foglalt esetekben a hitelezői igények bejelentésére előírt 180 napos határidő elmulasztása jogvesztéssel jár. Amennyiben tehát a hitelező (a felperes) a felszámolás közzététele előtt keletkezett pénzkövetelését a közzétételtől számított - a kezdő időpont után keletkezett követelését a követelés esedékességétől számított - 180 napon belül nem jelenti be, ennek elmulasztása követelésének megszűnését eredményezi. A Cstv. 37. § (3) bekezdése a jogvesztés tartalmát, anyagi jogi következményét nem határozza meg, azonban a joggyakorlat egységesen úgy értelmezi azt, hogy az anyagi (anyagi) jog a követelés végleges megszűnését (elenyészését) jelenti, vagyis a követelés természetes obligációként sem marad fenn.

A tőkekötelezettel szembeni jogvesztés hatása kihat a kezesekre is.

A kezesi szerződéssel a kezes – II.-V. r. alperesek – arra vállal kötelezettséget, amennyiben a kötelezett nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni. Megállapodásuk a biztosított követelés teljesítésére személyi biztosítékot jelent: a kezes saját vagyona terhére vállalja a főkötelezettség (az adós kötelezettségének) teljesítését a jogosult részére. A kezesség járulékos jellegű, ami azt jelenti, hogy szorosan kapcsolódik a jogosult és a kötelezett között létrejött alapügylet, az abból keletkező biztosított követelés teljesítéséhez. A járulékoság azt is jelenti, a

kezesség annak elvállalásakor feltételezi a kötelezett főkötelezettségét, annak megszűnésével a kezesség is megszűnik.

A főadós felszámolási eljárásának megindulása előtt a főadós és a készfizető kezes együttes perlése esetén, a bíróság a főkötelezettet és a készfizető kezest az őket egyaránt, terhelő fizetési kötelezettség alapján egyetemlegesen marasztalja. Az együttes perléssel kapcsolatos továbbá az is, ha a per megindítását követően a főadós felszámolás alá kerül, a Cstv. 38. § (2) bekezdése szerint a felszámolás kezdő időpontja előtt az adós ellen indult perek ugyan a korábban eljáró bíróság előtt folytatódnak, de a pénzkövetelés érvényesítése céljából a felszámolás kezdő időpontja előtt indított eljárás a hitelezőt nem mentesíti a felszámolási eljárásban a hitelezői igénybejelentés és nyilvántartásba vételi díj megfizetése alól. A készfizető kezzel történő együttes perlés tehát nem akadályozza meg a felszámolási eljárásban a főkötelezettel szembeni jogvesztést, amennyiben a jogosult az igénybejelentést elmulasztja.

A készfizető kezesi szerződés jellegzetessége, hogy a jogosult közvetlenül fordulhat követelésének érvényesítése érdekében a készfizető kezes ellen. Igénye érvényesítésének nem feltétele, hogy követelését a főkötelezettel szemben érvényesítse. A készfizető kezzel szemben történő igényérvényesítés, továbbá független attól, hogy a főkötelezett ellen a főkötelezettel szemben felszámolási eljárás indult, illetőleg abban a jogosult a főkötelezettel szembeni igényét hitelezői igényként bejelentette-e.

Amennyiben a készfizető kezes a biztosított követelést annak esedékessé válását követően nem egyenlíti ki, megszegi a készfizető kezesi szerződést. A készfizető kezes ellen a felszámolási eljárásban bekövetkező jogvesztést megelőzően indított perben a bíróság a kereseti kérelem korlátai között e szerződésszegés jogkövetkezményeiről dönt.

A főadóssal szembeni jogvesztés, az igényérvényesítés elmulasztásának következménye. Ha a készfizető kezes perlésekor a követelés fennállt, akkor a főkötelezettel szemben utóbb bekövetkező jogvesztésnek már nem lehet kihatása a készfizető kezes teljesítési kötelezettségére.

Mindezekből következően, ha a készfizető kezesekkel szembeni marasztalási per azt megelőzően indul, hogy az adóssal (főkötelezettel) szembeni felszámolási eljárásban a felperesi jogosult vonatkozásában a Cstv. 38. § (3) bekezdése szerinti jogvesztés bekövetkezne, akkor az ellenük folyó perben a készfizető kezesek a felperessel szemben e jogvesztésre nem hivatkozhatnak.

Jelen esetben pedig megállapítható, hogy a felperes az I. r. alperessel mint főkötelezettel, illetőleg a II.-V. r. alperesekkel, mint járulékos kötelezettekkel szembeni keresetét az elsőfokú bíróságnál 2013. május 22. napján előterjesztette, és az I. r. alperes, mint főkötelezett csak azt követően 2016. június 10. napján került felszámolás alá. Az sem vitás, hogy a felperes az I. r. alperesi adós felszámolási eljárásába a Cstv. 37. § (1) – (2) bekezdése szerinti törvényes határidőben a I. és II. sz. kölcsönszerződésekből származó hitelezői igényét 169.122.582,- Ft összegben 2016. július 1. napján bejelentette, amit a felszámoló besorolt és visszaigazolt.

A Cstv. 38. § (3) bekezdése szerinti jogvesztés csak a felszámolás elrendelését követően következhet be, akkor ha a hitelezői igényt a jogosult (felperes) nem érvényesíti. Jelen esetben azonban a fent kifejtettek szerint történt a felperes részéről hitelezői igénybejelentés, de még azt megelőzően a II.-V. r. alperesekkel, mint készfizető kezesekkel szemben megtörtént a perindítás, annak hatályai a Pp. 128. § alapján a keresetlevél velük történő közlésével beálltak. Mindebből következően a fellebbezésben hivatkozottak nem foghatnak helyt, jogvesztés nem következhetett be, arra a készfizető alperesek eredményesen nem is hivatkozhatnak. Ezért a per megszüntetésének, illetőleg ezen okból a kereset készfizető kezesekkel szembeni elutasításának nincs helye.

A fellebbezést előterjesztő alperesek helyesen hivatkoztak arra, hogy a jelen eljárásban alkalmazandó üzletszabályzat VII/1/a) és b) pontjával kapcsolatosan ezen szerződési feltételek

tisztességtelenségét az elsőfokú bíróság megállapította, ebből következően a felek jogviszonyában ezen, az azonnali hatályú felmondásra vonatkozó szerződéses kikötések nem alkalmazhatók. Azonban mögöttes jogszabályként alkalmazandó a Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontja, amely szerint a hitelező a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondhatja, ha az adós súlyos szerződésszegést követ el.

E törvényi rendelkezés alapján az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor vizsgálta, hogy a I. és II. sz. kölcsönszerződések felmondásakor (2012. december 13.) az I. r. alperesi adósnak ezen kölcsönszerződésekből eredően állt-e fenn a tartozása (hátraléka).

Az elsőfokú eljárás során beszerzett – és az alperesek által az elsőfokú eljárásban érdemben nem vitatott 29., 42., 50. sorszám alatti – szakvéleményből megállapíthatóan a felmondás időpontjában az I. r. alperesnek az árfolyamrés mellőzése esetén is állt fenn tartozása, amelynek mértéke ugyan az egyhavi kölcsöntörlesztés összegét valóban nem érte el: az az I. sz. szerződés esetén 256.754,- Ft, míg a II. szerződés esetén 479.094,- Ft volt, az egyhavi törlesztő részletek összege pedig 421.417,- Ft, illetőleg 730.502,- Ft. Mindebből következően alaptalan az a fellebbezési hivatkozása, hogy az I. r. alperesnek a felmondáskor nem állt fenn tartozása.

Helyesen hivatkoztak arra a fellebbezést előterjesztő alperesek, hogy a kölcsönszerződés jogszerű felmondására csak súlyos szerződésszegés esetén van törvényes, jogszerű lehetőség. A szakvéleményből megállapíthatóan az I. és II. számú kölcsönszerződésből eredően hátralékuk állt fenn, ezzel szerződésszegést követtek el, mert az I. r. alperes és a felperes által kötött kölcsönszerződésben kikötött esedékesség időpontjában esedékes tartozásukat nem fizették meg (Ptk. 298. § a) pontja). Azt kellett megvizsgálni – figyelemmel a fellebbezésben előadottakra –, hogy ez az adósi késedelem perbeli esetben megalapozza-e a kölcsönszerződések azonnali hatályú felmondását, az súlyos szerződésszegésnek minősül-e.

A bankkölcsönszerződés azonnali hatályú felmondása, ezzel a teljes hátralékos tartozás lejártá tétele, a felvett hitel időszakonként visszatérő részletekben való törlesztési lehetőségének az elvesztése, az adóست súlyos gazdasági helyzetbe hozza. Az arányosság elve ésszerű összefüggést követel meg a jogsérelem és következményei között, ha a fél mulasztásának nincsenek komoly következményei, a másik sértett fél sem élhet drasztikus jogkövetkezményekkel. A szerződés egyoldalú, azonnali megszüntetése ezért csak súlyos szerződésszegés, a hitel visszafizetésének tényleges, valós veszélyeztetettsége esetén alkalmazható, az ettől eltérő bármilyen enyhe megítélésű fizetési késedelem, vagy más egyéb szerződésszegés esetére kikötött felmondási jog tisztességtelen, érvénytelen (BDT 2011.2571.). Ezért vizsgálni kellett, hogy a felperes I. r. alperessel közölt felmondása az arányosság fenti szempontjainak megfelelt-e vagy sem.

A peradatokból megállapíthatóan a felperes és az I. r. alperes között 2008. évben a I. és II. sz. alatt kölcsönszerződések jöttek létre, melyek jelentős összegű kölcsönre vonatkoztak (40.000.000,- Ft, illetőleg 67.000.000,- Ft kölcsönösszegre). Az is tény az iratokból, hogy mindkét kölcsönszerződést a szerződéskötő felek négy alkalommal módosították, amelyből egy módosítás a futamidő meghosszabbítására, míg a továbbiak a lejárt tartozások átütemezésére vonatkoztak. A szerződések vonatkozásában az utolsó módosítás a lejárt tartozások átütemezésére 2011. november 4. napján történt. Az is megállapítható, hogy ezt követően sem teljesítette, egyenlítette ki az I. r. alperes átütemezett tartozását, ezért szólította fel a felperes 2012. szeptember 9. napján, majd 2012. október 9. napján ismételt az alpereseket azonnali hatályú felmondás terhével a hátralék megfizetésére. Megjegyzi az ítéletábra, hogy a második fizetési felszólításban a teljesítésre a felperes 20 napos – viszonylag hosszabb – határidőt biztosított az alperesek számára. Ezt követően 2012. december 13. napján – a december havi törlesztő részletek megfizetésének elmulasztását követően – került sor a szerződések azonnali hatályú felmondására, amelyben annak indokaként a felperes az alperesek súlyos szerződésszegésére és azzal kapcsolatban a szerződés részét képező üzletszabályzat VII.1.a) és b) pontjaiban foglaltakra hivatkozott (1/F/9.). Mindezekből következően az ítéletábra álláspontja szerint a szerződésszegés súlyával arányban álló volt a felperes által közölt felmondás, mert nem

csupán a hátralék és a havi törlesztőrészlet összegének mértékét, hanem azt is figyelembe kellett venni, hogy az I. r. alperesi főkötelezett folyamatosan, hosszú időn át, több alkalommal és a felperessel történt megegyezéseket (szerződésmódosításokat) követően sem teljesítette a szerződésből eredő – és kölcsönszerződés esetén az adós főkötelezettségét jelentő – visszafizetési kötelezettségét.

Utal arra az ítéletre, hogy a 2012. december 13. napján kelt felmondást követően a felperes csak 2013. május 22. napján terjesztette elő keresetét az alperesekkel szemben, akik az azonnali hatályú felmondásban szereplő tartozásukat továbbra sem fizették meg. A perindítás anyagi jogi hatálya (Pp. 128. §) pedig az, hogy pótolja az egyoldalú jognyilatkozatot (Jelen esetben ez azt eredményezné, hogy az írásban közölt felmondás jogszerűtlenségének megállapítása esetén a kereset közlésének időpontjában is vizsgálendő lenne a fennálló meg nem fizetett tartozás). Megjegyzi továbbá az ítélet az, hogy az I. r. alperesi adós felszámolásának elrendelése, annak közzététele (2016. június 10.) a Cstv. 35. § (1) bekezdése alapján az I. r. alperes valamennyi tartozását egyébként is lejárttá (esedékessé) tette volna.

Mindebből következően tehát alaptalan a fellebbezés arra történő hivatkozása, hogy a felperes által az I. r. alperes részére küldött azonnali hatályú felmondások jogszerűtlenek voltak.

Alaptalan a követelésösszegezésével kapcsolatos fellebbezés is. A felperes kereseti kérelmében ugyanis pontosan megjelölte az alperesekkel szemben kért marasztalás összegét 140.625.724,- Ft-ban, és annak mellékleteként 2 db tartozáskimutatást is csatolt (1/F/7.).

Az alperesek árfolyamrés tisztességtelenségére történő hivatkozása kifogásként a fentebb már kifejtettek szerint eredményes volt. Az elsőfokú bíróság az I. r. alperes tartozásának kimunkálásakor az árfolyamrés tisztességtelenségéből eredő részleges érvénytelenséget akként küszöbölte ki, hogy mindkét kölcsönszerződést illetően a teljes szerződéses időtartamra az árfolyamrés eredményező szerződési feltételek helyett a Magyar Nemzeti Bank által meghatározott hivatalos deviza árfolyamon számolta el szakértő bevonásával a felek fizetési kötelezettségét.

Az elsőfokú bíróság helyesen döntött akkor is, amikor nem fogadta el az alperesek hivatkozását arra, hogy a perbeli kölcsönszerződéseket LIBOR kamattal, mint ügyleti kamattal kell elszámolni. Az elsőfokú bíróság helyes hivatkozása szerint ugyanis a LIBOR kamat nem azonos az ügyleti kamattal, annak csak egy része. Osztja az ítélet az elsőfokú bíróság e körben kifejtett álláspontját, miszerint a mértékadó kamatláb, mint referencia kamatláb nem azonos a szerződések ügyleti kamatával. Az ügyleti kamat részben a referencia kamatlábból, jelen esetben a 3, illetve 6 havi LIBOR üzletszabályzatok szerinti hatályos referencia értékéből, és azon felül egyéb kamatelemekből áll. Nem vitásan a kölcsönszerződések változó kamatozásúak, a kamat változó részét a mértékadó kamatláb pénzpiacra bekövetkezett %-os értékének változása adja. Miután nem a mértékadó kamatláb az ügyleti kamat, ezért a kölcsönszerződések referencia kamatokkal történő elszámolására vonatkozó alperesi kifogást is helyesen utasította el az elsőfokú bíróság.

Az alperesek fellebbezésükben továbbra is vitatták az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított összegezésösszeget, azonban annak részletes indokát nem adták. Ezzel szemben az elsőfokú eljárásban az összegezésösszeget (a tartozás összegét) az elsőfokú bíróság által kirendelt szakértő határozta meg, aki szakvélemény elkészítésekor figyelembe vette az árfolyamrészt, és helyette az MNB középárfolyamával számolt el. Az alperesek az elsőfokú eljárásban a szakvéleményt érdemben egyébként nem vitatták.

Ezért az ítélet az álláspontja szerint a követelésösszegezés körében előadott fellebbezés sem alapos.

A fentiek alapján az ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A sikertelen fellebbezést előterjesztő II.-III. r. alperesek a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek megfizetni a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket figyelemmel az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 60. § (1) bekezdésére, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ára.

A másodfokú eljárásban vesztes II.-III. r. alperesek egyetemlegesen kötelesek megfizetni a felperesnek a másodfokú eljárásban a jogi képviseletével kapcsolatban felmerült és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a szerint számított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú eljárási költségét.

Szeged, 2017. november 2.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.
a tanács elnöke

Dr. Béri András s.k.
előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.
táblabíró